

BUDAPEST XXI. KERÜLET CSEPEL ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLET

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testületének

11/2022. (VI. 1.) önkormányzati rendelete

a fás szárú növények pótlásáról és a pótlás pénzbeli megváltásáról

**Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testületének
11/2022. (VI. 1.) önkormányzati rendelete
a fás szárú növények pótlásáról és a pótlás pénzbeli megváltásáról**

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében eljárva, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontjában, valamint a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontjában és 48. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva – a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (3) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró Pest Megyei Kormányhivatal, mint környezetvédelmi igazgatási szerv véleményének kikérésével – a következőket rendeli el:

1. A rendelet hatálya

1. §

(1) A rendelet hatálya kiterjed a Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) közigazgatási területén közterületen, az Önkormányzat tulajdonában álló más területen, illetve magánterületen található fa, cserje (a továbbiakban együtt: fás szárú növény) kivágására, pótlására, továbbá pótlásának pénzbeli megváltására.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (2) bekezdése szerinti esetekre, valamint a gyümölcsfákra.

(3) Az Önkormányzat tulajdonában álló, közterületnek nem minősülő területre, valamint a magánterületre az R. 6. § (2a) és (4) bekezdése kivételével az R. 5-8. §-át is megfelelően alkalmazni kell, ha e rendeletből más nem következik.

2. Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában:

1. cserje: többől elágazó, törzset nem nevelő lombhullató vagy örökzöld fás szárú növény, illetve a nem oszlopos növekedési jellegű tűlevelű növény,
2. fa: törzzsel és koronával rendelkező lombhullató vagy örökzöld növény, illetve oszlopos növekedési jellegű tűlevelű örökzöld növény,
3. gyümölcsfa: emberi fogyasztás céljára szánt, illetve egyéb módon hasznosításra kerülő gyümölcséért termesztett és gondozott fa, kivéve a diófa, a szelídgesztenyefa, a mandulafa, az eperfa és a dísfának nemesített gyümölcsfa,
4. használó: az ingatlan tulajdonosa, vagyonkezelője vagy az ingatlanon lévő fás szárú növényekkel bármely jogviszony alapján rendelkezni jogosult használója,
5. inváziós fajú fás szárú növény: az R. 1. mellékletében meghatározott fás szárú növény,
6. kertészeti szakértői vélemény: erre vonatkozó szakirányú végzettséggel és jogszabályban meghatározott jogosultsággal rendelkező személy vagy szervezet által végzett, a fás szárú növény fajára, fajtájára, korára, egészségi állapotára, térbeli

- elhelyezkedésére vonatkozó vizsgálaton alapuló állásfoglalás, javaslat a fás szárú növény fenntartásával, megóvásával vagy kivágásával kapcsolatban,
7. közterület: állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló, közhasználatra szolgáló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván,
 8. magánterület: a természetes személy tulajdonában, illetve a nem állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló földterület,
 9. vegetációs időszak: a rügyfakadás és a lombhullás közötti időszak.

3. A kérelem és a bejelentés benyújtása

3. §

(1) A fás szárú növény kivágásával kapcsolatos kérelmet, illetve bejelentést az R. 2. melléklete szerinti formanyomtatványon, illetve annak megfelelő tartalommal kell benyújtani, azzal, hogy azt az Önkormányzat tulajdonában álló, közterületnek nem minősülő területen vagy magánterületen történő kivágás esetén ez utóbbi területekre kell értelmezni. A formanyomtatvány letölthető változatát az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának Városrendezési Irodája az Önkormányzat honlapján közzéteszi.

(2) Fás szárú növény magánterületen történő kivágása esetén csatolni kell az érintett fás szárú növénnel rendelkezni jogosult kivágáshoz hozzájáruló nyilatkozatát is, amennyiben ez utóbbi személy nem azonos a kérelmezővel, illetve bejelentővel.

4. A pótlási kötelezettség

4. §

(1) A pótlás helyszínéként elsősorban a kivágás helyét, másodsorban a kivágás helyszínéül szolgáló ingatlan területét, harmadsorban pedig az Önkormányzat tulajdonában álló területen kivágott fás szárú növény esetén az Önkormányzat tulajdonában álló másik területet, a fővárosi önkormányzat vagy az állam tulajdonában álló közterületen kivágott fás szárú növény esetén a fővárosi önkormányzatnak, illetve az államnak az Önkormányzat közigazgatási területén található másik közterületét, a magánterületen kivágott fás szárú növény esetén pedig – amennyiben erről nyilatkozik – a magánterület használójának az Önkormányzat közigazgatási területén található, a használó tulajdonában, használatában lévő másik magánterületet kell kijelölni.

(2) Fák esetében a pótlási kötelezettséget a 4 cm törzsátmérőt meghaladó egyedekre vonatkozóan kell előírni. A törzsátmérőt a fa törzsén a föld fölött 1 m magasságban kell mérni.

(3) Közterületen és az Önkormányzat tulajdonában álló más terület esetén a pótlási kötelezettség teljesítésére legalább a „Dísfák és díszcserjék ültetése települések közterületein” című magyar szabvány előírásainak megfelelő földlabdás fás szárú növény alkalmazható azzal, hogy fasor esetén kizárólag sorfa minősítésű fa ültethető.

(4) Elektromos szabad légvezeték alá kizárólag alacsony növekedésű fa ültethető.

5. §

(1) Fa esetén pótlási kötelezettségként – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel – a kivágott fa törzsátmérőjének 100 %-át kell előírni.

- (2) A pótlás mértéke a kivágott fa darabszámával egyezik meg, amennyiben
- a) a fa a kérelmező, illetve bejelentő által előzetesen beszerzett kertészeti szakértői véleménnyel igazoltan az emberi életet, egészséget, a vagyonbiztonságot, illetve a közlekedésbiztonságot közvetlenül veszélyezteti, és a veszély csak a fa kivágásával hárítható el,
 - b) a fa egészségi állapota a kérelmező, illetve bejelentő által előzetesen beszerzett kertészeti szakértői véleménnyel igazoltan olyan mértékben megromlott, hogy kivágása növényegészségügyi okból elkerülhetetlen,
 - c) inváziós fajú fás szárú növény kivágásáról van szó.

(3) Amennyiben a fa kivágására jogellenesen került sor, pótlási kötelezettségként a kivágott fa törzsátmérőjének 300 %-át kell előírni.

(4) Különös méltánylást érdemlő esetben a jegyző

- a) az (1) bekezdés esetén a pótlás mértékét a kivágott fa törzsátmérőjének 100 %-ánál kisebb mértékben, de legalább a kivágott fa darabszámában is megállapíthatja, illetve a közterületi fakivágás kivételével ha az eset összes körülményére tekintettel még ez az előírás is túl szigorú, a pótlási kötelezettséget elengedheti,
- b) a (2) bekezdés esetén a közterületi fakivágás kivételével a pótlási kötelezettséget elengedheti,
- c) a (3) bekezdés esetén a pótlás mértékét a kivágott fa törzsátmérőjének 100 %-a és 300 %-a közti mértékben is megállapíthatja, illetve a közterületi fakivágás kivételével ha az eset összes körülményére tekintettel még ez az előírás is túl szigorú, a pótlási kötelezettséget a kivágott fa törzsátmérőjének 100 %-ánál kisebb mértékben, de legalább a kivágott fa darabszámában is megállapíthatja.

6. §

(1) Cserje esetén pótlási kötelezettségként – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – a kivágott cserje lombozata által borított területtel azonos méretű terület cserjével való beültetését kell előírni azzal, hogy a kötelezettnek be kell tartania a választott faj/fajta jellege szerinti optimális ültetési távolságot, továbbá a beültetési sűrűségnek

- a) kis növekedésű (pl. gyep pótló) cserjék esetében legalább 7 db/m²-nek,
 - b) közepes növekedésű (pl. talajtakaró) cserjék esetében legalább 5 db/m²-nek,
 - c) nagyra növekvő cserjék esetében legalább 3 db/m²-nek
- kell lennie.

(2) Amennyiben a cserje kivágására jogellenesen került sor, pótlási kötelezettségként a kivágott cserjével borított terület kétszeresének megfelelő mértékben kell előírni a pótlási kötelezettséget.

(3) Különös méltánylást érdemlő esetben a jegyző az (1) bekezdés esetén – a közterületi cserjekivágás kivételével – a pótlási kötelezettséget elengedheti, illetve a (2) bekezdés esetén a pótlás mértékét a kivágott cserje lombozata által borított terület egyszerese és kétszerese közötti mértéknek megfelelően is megállapíthatja.

7. §

(1) Fás szárú növény jogellenes kivágása esetén a pótlásra a kivágást végző személyt, ha pedig a kivágást végző személy nem állapítható meg, az ingatlan használdóját kell kötelezni.

(2) Amennyiben a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megsértésének jogkövetkezményeiről szóló 17/2021. (XII. 1.) önkormányzati rendelet 9. § (1) bekezdés a)

pontja nem valósul meg, jogellenes kivágásnak minősül a fás szárú növény olyan mértékű indokolatlan csonkítása, károsítása is, amely a növény stabilitását, életképességét veszélyezteti vagy ökológiai értékét jelentősen csökkenti.

(3) Amennyiben a jogellenesen kivágott fás szárú növények száma és mérete nem állapítható meg, az ellenkező bizonyításáig fa esetén a rendelkezésre álló adatokból kikövetkeztethető egyedszámot és egyedenként 30 centiméteres törzsátmérőt, cserje esetén pedig a rendelkezésre álló adatokból kikövetkeztethető területi borítást és közepes növekedési jelleget kell vélelmezni.

5. A pótlás teljesítésének ellenőrzése

8. §

(1) A szakszerű pótlás teljesítését, valamint a fás szárú növény megeredését a jegyző a helyszínen ellenőrzi. A helyszíni ellenőrzésre az ingatlan zöldfelületi kezelőjét is meg kell hívni, amennyiben van ilyen kezelő.

(2) Amennyiben a vegetációs időszak kezdetére a fás szárú növény nem eredt meg, a jegyző előírja a telepítés megismétlését. Megismételt telepítés esetén, amennyiben az újabb vegetációs időszak kezdetére a fás szárú növény nem eredt meg, másik kijelölhető ingatlan hiányában a 9. § (1) bekezdése az irányadó.

(3) Amennyiben a vegetációs időszak kezdetére a fás szárú növény megeredt, az Önkormányzat tulajdonában lévő terület esetében a terület zöldfelületi kezelője az Önkormányzat nevében a fás szárú növényt további kezelésre, fenntartásra átveszi.

6. A pótlási kötelezettség megváltása

9. §

(1) Amennyiben az R. 8. § (4) bekezdése alapján a kivágott fás szárú növény pótlása nem vagy nem teljes mértékben írható elő megfelelő ingatlan kijelölésével, vagy amennyiben a használó a kivágott fás szárú növény pótlását nem vagy nem teljes mértékben teljesítette megfelelően (a megeredés első alkalommal történő elmaradását ide nem értve), a jegyző a használót a pótlási kötelezettség, illetve annak fennmaradt mértéke pénzbeli megváltására kötelezi.

(2) A kivágott fa pénzbeli megváltásának összege a kivágott fa törzsátmérője szerint számított pótlási kötelezettség esetén minden meghaladott 4 cm-enként, a kivágott fa darabszáma szerint számított pótlási kötelezettség esetén pedig darabonként 63.500 Ft, amely összeget az 5. § (3)-(4) bekezdése és a pótlás nem vagy nem teljes mértékben való teljesítése esetén megfelelően arányosítani kell.

(3) A kivágott cserje pénzbeli megváltásának összege m²-enként, kis növekedésű cserje esetén 31.750 Ft, közepes növekedésű cserje esetén 63.500 Ft, nagyra növekvő cserje esetében 95.250 Ft, amely összegeket a 6. § (2)-(3) bekezdése és a pótlás nem vagy nem teljes mértékben való teljesítése esetén megfelelően arányosítani kell.

(4) A pénzbeli megváltás összegét a döntés véglegessé válásától számított 15 napon belül kell megfizetni banki átutalással vagy postai készpénzáttalalási megbízással Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzatának költségvetési számlájára.

7. A Zöldfelület-fejlesztési Keret

10. §

(1) A pénzbeli megváltás befizetett összegét az Önkormányzat a mindenkorai költségvetésében Zöldfelület-fejlesztési Keretként kezeli.

(2) A Zöldfelület-fejlesztési Keret összegét az Önkormányzat tulajdonában álló közterületen vagy más közhasználatú területen megvalósuló zöldfelület-fejlesztési feladatokra lehet felhasználni, beleértve a terület-előkészítést, a telepítést, a gondozást és a kapcsolódó kiegészítő beruházásokat is.

(3) A Zöldfelület-fejlesztési Keret terhére történő forrásfelhasználást a Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Kötelezettségvállalási Szabályzata figyelembevételével előzetesen engedélyezni szükséges, amelynek során meg kell határozni az elszámolási határidőt is. A pénzbeli megváltások befizetett összegéről és a Zöldfelület-fejlesztési Keret felhasználásáról az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának Városgazdálkodási Ágazata nyilvántartást vezet.

8. Záró rendelkezések

11. §

Ez a rendelet 2022. július 1-jén lép hatályba.

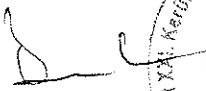
12. §

(1) E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

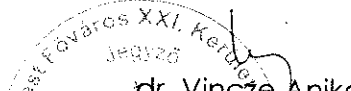
(2) A Kormány által elrendelt, e rendelet hatálybalépésekor fennálló veszélyhelyzetre tekintettel bevezetett, helyi önkormányzatokra vonatkozó díjbevezetési és díjnövelési moratórium időszaka alatt e rendeletnek a pótlási kötelezettség pénzbeli megváltásával kapcsolatos szabályait csak úgy lehet alkalmazni, hogy az ne terjedjen ki olyan esetekre és a megváltás összege ne legyen magasabb mértékű annál, mint ahogyan azt a közterületen kivágott fás szárú növények pótlásáról és pénzbeni megváltásáról szóló 38/2009. (X.20.) önkormányzati rendelet a hatályvesztését megelőző napon előírta.

13. §

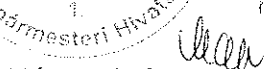
Hatályát veszti a közterületen kivágott fás szárú növények pótlásáról és pénzbeni megváltásáról szóló 38/2009. (X.20.) önkormányzati rendelet.

Borbély Lénárd
polgármester

dr. Vincze Anikó
jegyző

Négyesiné Mészák Alexandra
szervezési irodavezető

Záradék:

Kihirdetés napja: 2022. június 1.

Általános indokolás

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény alapján a Kormány felhatalmazást kapott, hogy a külön törvény hatálya alá nem tartozó fás szárú növények védelmével kapcsolatos részletes szabályokat rendeletben határozza meg. E felhatalmazó rendelkezés alapján született meg a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet, amely bizonyos kivételekkel (pl. fás szárú ültetvények) részletesen szabályozza a fás szárú növények (fák, cserjék) telepítésére, fenntartására, kezelésére vonatkozó, mindenkre kötelező szabályokat, továbbá a kifejezetten a közterületeken lévő fás szárú növények kivágására és pótlására irányadó szabályokat.

Utóbbi keretében azt a rendelkezést is tartalmazza a rendelet, hogy amennyiben a fás szárú növény pótlása a földrészlet adottsága miatt nem vagy csak részben teljesíthető, a pótlást a jegyző által kijelölt más ingatlanon történő telepítéssel kell teljesíteni, amennyiben pedig ilyen ingatlan a település beépítettsége miatt nem jelölhető ki, a jegyző a használót a települési önkormányzat által rendeletben meghatározott kompenzációs intézkedés megtételére kötelezi.

Alapvetően a fenti rendelkezésre tekintettel került elfogadásra néhány évvel ezelőtt Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testületének a közterületen kivágott fás szárú növények pótlásáról és pénzbeni megváltásáról szóló 38/2009. (X.20.) önkormányzati rendelete, amely azonban ennek megfelelően csak a közterületen kivágott fás szárú növények kapcsán rendelkezett a pótlási kötelezettség helyébe lépő pénzbeli megváltásról.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (2) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.

A fővárosi kerületek szabályozási gyakorlatának áttekintésével megállapítást nyert, hogy a kerületi önkormányzatok már szinte kivétel nélkül alkottak szabályozást a magáningatlanokon lévő fás szárú növények kivágásának, pótlásának kérdéskörére vonatkozóan is, így Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata vonatkozásában is indokolt volt ennek a szabályozási iránynak a vizsgálata, különös tekintettel arra, hogy az Önkormányzat kifejezetten elkötelezett annak érdekében, hogy kiemelt figyelmet fordítson a magasabb fokú környezetvédelem kérdéskörére, többek között a fás szárú növények védelme kapcsán is.

Mindemellett a jogalkalmazás tapasztalatainak felhasználása, az egyes jogszabályi hivatkozások pontosítása, a jogszabályi környezettel való tartalmi összhang megteremtése, a szükségtelen párhuzamos szabályok elhagyása, valamint a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendeletben (Jszt.) előírt jogszabályszerkesztési követelményeknek való nagyobb megfelelés céljából eleve szükséges volt a korábbi kerületi szabályozás tartalmának felülvizsgálata is.

Mindezekre tekintettel jogszabály-módosítás helyett új rendelet megalkotása volt indokolt, a közterületen kivágott fás szárú növények pótlásáról és pénzbeni megváltásáról szóló 38/2009. (X.20.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezése mellett. Az új szabályozás tekintettel van továbbá a kerület Zöldfelületi Stratégiájára is. A képviselő-testület az új szabályozást teljes egészében eredeti

jogalkotói hatáskörben alkothatja meg, mivel a magasabb szintű jogszabályokból nem következik felhatalmazáson alapuló szabályozási kötelezettség.

Az új szabályozás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény előírásaira is tekintettel nem túlbonyolított, a címzettek számára egyértelműen értelmezhető, a szabályozási cél eléréséhez csak a feltétlenül szükséges rendelkezéseket tartalmazó, valamint a szükségtelen párhuzamos szabályozás elkerülése érdekében a közterületeken és magánterületeken levő fás szárú növényekre vonatkozóan a lehető legegységesebb szabályrendszert tartalmazza.

A rendeletben meghatározott díjak kapcsán ugyanakkor figyelembe kell venni a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvényt is, amelynek 147. §-a értelmében 2022. június 30. napjáig (illetve ennek esetleges meghosszabbítása esetén akár tovább is) a helyi önkormányzat által nyújtott szolgáltatásért, végzett tevékenységért megállapított díj, az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás keretében felmerülő díj, illetve egyéb díjfizetési kötelezettség mértéke főszabály szerint nem lehet magasabb, mint ugyanazon díj 2020. december 18-án hatályos és alkalmazandó mértéke, továbbá a helyi önkormányzat 2020. december 19-től már megállapított új díjat nem vezethet be, 2022. június 30. napjáig új díjat nem állapíthat meg, meglévő díjat új kötelezeti körre nem terjeszthet ki.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A rendelet hatálya Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata közigazgatási területén (a közterület tulajdonosától függetlenül) a közterületeken, a kerületi önkormányzat tulajdonában álló más területeken, illetve a magánterületeken található fás szárú növények kivágására, pótlására, továbbá pótlásának pénzbeli megváltására terjed ki.

A közterület és a magánterület definícióját a 2. § tartalmazza. Ennek kapcsán lényeges, hogy az Önkormányzat tulajdonába nemcsak ingatlan-nyilvántartási értelemben vett közterületek, hanem egyéb (adott esetben közterülethez hasonló) területek is tartoznak. A szabályozás egyértelművé teszi, hogy a magánterületek mellett az Önkormányzat tulajdonában álló valamennyi terület a szabályozás hatálya alá tartozik. Továbbá a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján a szabályozás hatálya alá kell tartozzon, valamennyi, a kerületben lévő közterület is, így a szabályozás a Fővárosi Önkormányzat vagy az állam tulajdonában álló közterületekre is kiterjed.

Mivel a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet az ilyen növények kivágása, pótlása kapcsán csak az ingatlan-nyilvántartási értelemben vett közterületekre vonatkozóan tartalmaz szabályozást, ezért a magánterületek és az Önkormányzat tulajdonában álló, közterületnek nem minősülő területek vonatkozásában az új önkormányzati rendelet – ún. alkalmazási szabállyal – szintén a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet közterületekre vonatkozó szabályainak alkalmazását írja elő, így biztosítva a lehető legegységesebb szabályozást minden fás szárú növényvel borított területre.

Az új önkormányzati rendelet ugyanakkor a magánterületek és az Önkormányzat tulajdonában álló, közterületnek nem minősülő területek vonatkozásában nem hivatkozik külön a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendeletnek a fás szárú növények telepítésével, fenntartásával, kezelésével kapcsolatos rendelkezéseire, mivel ezek

eleve nemcsak a közterületekre, hanem bármely ingatlanra kiterjednek, így az ezekre való hivatkozás felesleges, e kormányrendeleti szabályok külön hivatkozás nélkül is érvényesülnek.

Végül fontos, hogy nem terjed ki az önkormányzati rendelet hatálya azokra a fás szárú növényekre, amelyekre a Korm. rendelet hatálya sem terjed ki, így például az esetlegesen a kerületben létesített, fás szárú ültetvényekről szóló kormányrendelet szerinti ültetvényekre vagy az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó területekre.

Más fővárosi kerületek szabályozásához hasonlóan nem terjed ki továbbá a rendelet hatálya a gyümölcsfákra (a 2. §-ban definiált egyes kivételekkel). Ezek olyan haszonnövények, amelyek kapcsán indokolt meghagyni a használó szabad rendelkezési jogát adott esetben a kivágás kapcsán is.

A 2. §-hoz

Értelmező rendelkezések. Mivel a szabályozás a fákra és a cserjékre terjed ki, lényeges meghatározni, hogy egyáltalán milyen növény minősülhet fának vagy cserjének.

A használó, az inváziós fajú fás szárú növény és a közterület fogalmát a rendelet a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelettel egyező módon definiálja.

Szükséges volt továbbá megalkotni a magánterület fogalmát, amely a közterület fogalommeghatározására is tekintettel, az általános hétköznapi értelmezésnek is lényegében megfeleltethető fogalomként kimondja, hogy a magánterület a természetes személy tulajdonában, illetve a nem állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló földterület.

Fentiek mellett fontos, hogy ugyan a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet ugyan alkalmazza a „vegetációs időszak” megjelölést a pótlás keretében történő telepítések ellenőrzése kapcsán, azonban annak fogalmát nem határozza meg, emiatt szükséges erre vonatkozóan is fogalommeghatározás.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 71. § (1) bekezdése értelmében szakértőt kell meghallgatni vagy szakvéleményt kell kérni, ha az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, és az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel.

A 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet ugyan nem tesz említést a kertészeti szakértőkről és az általuk adott szakértői véleményről, azonban a fás szárú növények kivágásának engedélyezése, illetve pótlása kapcsán a kerület eddigi hatósági gyakorlatában is rendszerint szükséges volt kertészeti szakértőt igénybe venni. Az új szabályozás a továbbiakban is ezt erősíti meg, és erre vonatkozóan szükséges a kertészeti szakértői véleményre vonatkozó definíció megalkotása is.

A 3. §-hoz

A rendelkezés egyszerűsítési céllal egységesen, vagyis a közterületek mellett az Önkormányzat tulajdonában álló, közterületnek nem minősülő területekre és a magánterületekre vonatkozóan is a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 2. melléklete szerinti formanyomtatvány (illetve annak megfelelő adattartalmú kérelem, bejelentés) benyújtását írja elő az eljáró hatósághoz.

A szabályozás utal arra, hogy – az ügyfelek eljárása megkönnyítésének céljából – a formanyomtatvány letölthető változatát a Polgármesteri Hivatal a honlapján is közzéteszi.

Emellett kimondja azt is a jogszabályhely, hogy fás szárú növény magánterületen történő kivágása esetén adott esetben csatolni kell az érintett fás szárú növényvel rendelkezni jogosult kivágáshoz hozzájáruló nyilatkozatát is, tekintettel arra, hogy a kérelmező, bejelentő személye eltérhet a növényvel rendelkezni jogosult személytől.

A 4. §-hoz

A rendelkezés a pótlás helyszínének meghatározása kapcsán alapvetően a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet előírásai mentén halad. A Korm. rendelet 8. § (4) bekezdése szerint ugyanis amennyiben a fás szárú növény pótlása a (kivágással érintett) földrészlet adottsága miatt nem vagy csak részben teljesíthető, a pótlást a jegyző által kijelölt más ingatlanon történő telepítéssel kell teljesíteni.

Lényegében a fenti rendelkezés kerül részletezésre illetve kiegészítésre akként, hogy a pótlás helyszínéül elsősorban a kivágás helyét, másodsorban a kivágás helyszínéül szolgáló ingatlan területét, harmadsorban pedig az Önkormányzat tulajdonában álló területen kivágott fás szárú növény esetén az Önkormányzat tulajdonában álló másik területet, a fővárosi önkormányzat vagy az állam tulajdonában álló közterületen kivágott fás szárú növény esetén a fővárosi önkormányzatnak, illetve az államnak az Önkormányzat közigazgatási területén található másik közterületét, a magánterületen kivágott fás szárú növény esetén pedig – amennyiben erről nyilatkozik – a magánterület használójának az Önkormányzat közigazgatási területén található, a használó tulajdonában, használatában lévő másik magánterületet kell kijelölni.

Az állami és az önkormányzati tulajdonban álló területek kapcsán életszerű, hogy a pótlást végső soron valamely másik állami, illetve önkormányzati tulajdonban álló területen is lehessen teljesíteni a kerületben, a magánterületek kapcsán pedig szintén némi rugalmasságot enged az a rendelkezés, miszerint a magánterület használója számára pótlásra végső soron – amennyiben erről nyilatkozik – az Önkormányzat közigazgatási területén található, a használó tulajdonában, használatában lévő másik magánterület is kijelölhető, akár részlegesen is. A másik terület tulajdoni, használati jogai az ingatlan-nyilvántartásból ellenőrizhetők.

Az új rendelet mindezek mellett újra megerősíti, hogy közterületen, továbbá ezt kiterjesztve az Önkormányzat tulajdonában álló más területen is a „Díszfák és díszcserjék ültetése települések közterületein” című szabványt kell alkalmazni, fasor esetén pedig ennek sorfákra vonatkozó részét. Szintén a régi önkormányzati rendeletben meglévő szabályt emeli át a rendelet, amikor kimondja, hogy fák esetében a pótlási kötelezettséget a 4 cm törzsátmérőt meghaladó egyedekre vonatkozóan kell előírni, a törzsátmérőt a fa törzsén a föld fölött 1 m magasságban kell mérni, továbbá elektromos szabad légvezeték alá kizárólag alacsony növekedési jellegű fa ültethető.

Az 5. §-hoz

A rendelkezés a régi rendelettel egyezően mondja ki azt a szabályt, hogy fa esetén pótlási kötelezettségként bizonyos kivételekkel a kivágott fa törzsátmérőjének 100 %-át kell előírni, hiszen ez a szabály garantálja a kivágott fák lehető legteljesebb utánpótlását az általuk képviselt zöldfelületi érték alapján.

Bizonyos kivételes esetekben, más fővárosi kerületek szabályozási gyakorlatával is összhangban ugyanakkor a darabszámmal megegyező fapótlás előírása célszerű. Ilyen eset az, amikor a) a fa kertészeti szakértői véleménnyel igazoltan az emberi életet, egészséget, a vagyonbiztonságot, illetve a közlekedésbiztonságot közvetlenül veszélyezteti, és a veszély csak a fa kivágásával hárítható el, b) a fa egészségi állapota kertészeti szakértői véleménnyel igazoltan olyan mértékben megromlott, hogy kivágása növényegészségügyi okból elkerülhetetlen, és c) ha inváziós fajú fás szárú növény kivágásáról van szó.

Más fővárosi kerületek szabályozási gyakorlatában szintén található olyan szabály, miszerint ha a fa kivágására jogellenesen (például engedély nélkül vagy a bejelentéshez kötött eseteknél alaptalanul) került sor, pótlási kötelezettségként a kivágott fa törzsátmérőjének többszörös mértékét kell előírni (több kerületi önkormányzatnál szerepel erre vonatkozóan 300 %-os érték), erre tekintettel az új rendelet is bevezeti ezt a megoldást.

Mindazonáltal a rugalmasság érdekében az új rendelet az eddigiekhez képest kimondja azt is, hogy mind a jogszerű, mind a jogellenes fakivágások esetén, de csak különös méltánylást érdemlő esetben, lehetőség van a fenti 100 %-os, illetve 300 %-os, valamint a darabszám alapján történő előírások mérséklésére is. A jogalkalmazónak azonban mindenképpen csak a legindokoltabb esetekben van módja arra, hogy csökkentse, illetve bizonyos esetekben elengedje a kötelezettségeket. A pótlási kötelezettség teljes elengedése továbbá közterület esetén nem lehetséges, mivel ez ellentétes lenne a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet szabályaival, amelyek pótlási kötelezettséget írnak elő.

A 6. §-hoz

A rendelkezés a cserjék pótlására vonatkozóan tartalmaz előírásokat. Az eddigi szabályokkal is összhangban, a cserjepótlás kapcsán főszabály szerint a kivágott cserje lombzata által borított területtel azonos méretű terület cserjével való beültetését kell előírni, és a beültetési sűrűség függ attól is, hogy a kivágott cserje kis, közepes vagy nagyra növekvő fajta volt-e.

A jogellenes cserjekivágások esetére – a jogellenes fakivágásokhoz hasonlóan – szintén nagyobb mértékű (kétszeres területre vonatkozó) pótlási kötelezettség kerül előírásra, továbbá cserjéknél is lehetőség lesz arra, hogy különös méltánylást érdemlő esetben a fenti fő pótlási mértékhez képest alacsonyabb mértékben kerüljön a pótlási kötelezettség előírásra.

Ift is irányadó ugyanakkor, hogy a pótlási kötelezettség teljes elengedése közterület esetén nem lehetséges, mivel ez ellentétes lenne a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet szabályaival, amelyek pótlási kötelezettséget írnak elő.

A 7. §-hoz

A jogszabályhely a fás szárú növények jogellenes kivágásával kapcsolatban tartalmaz további szabályokat. Mivel jogellenes kivágás történhet a terület tulajdonosának engedélye és tudomása nélkül is, elsősorban a jogellenes kivágást végző személyt teszi a rendelet kötelezhetővé a pótlásra, amennyiben pedig a kivágást végző személy nem állapítható meg, a terület használatját. Természetesen sok esetben ez a két személy azonos is lehet.

Mivel továbbá sok esetben a fás szárú növény csonkítása, károsítása is lehet olyan súlyú, hogy az a növény pusztulásához vezethet, így mindez lényegében a

kivágással is egyenértékű lehet. Erre tekintettel a rendelet előírja, hogy jogellenes kivágásnak minősülhet a fás szárú növény olyan mértékű indokolatlan csonkítása, károsítása is, amely a növény stabilitását, életképességét veszélyezteti vagy ökológiai értékét jelentősen csökkenti.

Ugyanakkor a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megsértésének jogkövetkezményeiről szóló 17/2021. (XII. 1.) önkormányzati rendelet 9. § (1) bekezdés a) pontja is tartalmaz rendelkezéseket és még bírságolási lehetőséget is, de csak arra az esetre, ha valaki közhasználatú zöld területen károsítja vagy pusztítja el a növényzetet. Viszont arra az esetre, ha a károsítás a fa vagy cserje életképességét veszélyezteti, és az nem közhasználatú zöld területen található, eddig nem volt önkormányzati szabály, miközben ilyenkor az adott egyed el is pusztulhat, és az Önkormányzatnak nincs megfelelő eszköze biztosítani a növény megfelelő pótlását kötelezés útján.

Megjegyzendő továbbá, hogy a 17/2021. (XII. 1.) önkormányzati rendelet 9. § (1) bekezdés a) pontja szerinti „elpusztításhoz” képest a jelen rendelet szerinti „kivágás”-hoz kapcsolódó szabályozás a két rendelet kontextusában lex specialis, ezért a közhasználatú zöld területen található fának vagy cserjének a 17/2021. (XII. 1.) önkormányzati rendelet 9. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elpusztítása és az adott rendelet szerinti értékelése csak akkor jön szóba, ha nem kifejezett kivágásról van szó. Emellett a jelen rendelet szerinti kivágás (pótlás) szabályai kiterjednek a nem közhasználatú zöld területekre is.

A jelen rendelet továbbá a jogellenes kivágást és az egyed életképességét veszélyeztető károsítást is alapvetően a pótlás, mint helyrehozatal oldaláról, nem pedig a jogellenes cselekmény elkövetésének közvetlen pénzbeli szankcionálása, mint retorzió oldaláról közelíti meg.

A jelen jogszabályhely végezetül megdönthető vélelemként szabályozza azt az esetkört is, amikor a jogellenesen kivágott fás szárú növények száma és mérete nem állapítható meg egyértelműen; annak érdekében, hogy ilyen esetben is legyen viszonyítási alap a pótlási kötelezettség előírásához. A jogellenes kivágásokkal a hatóság általában utólag szembesül, és akkor már csak az adott növényzet hiányát tudja megállapítani, ezért nehezebbé válik a megfelelő bizonyítás is. A vélelem természetesen nem alapulhat tetszőleges adatokon, mivel a rendelkezésre álló (adott esetben a kivágási helyekből következő, a területre vonatkozó vagy például az ortofotó alapján megállapítható) adatok mindenképp kötik a hatóságot.

A 8. §-hoz

A rendelkezés kimondja, hogy a szakszerű pótlás teljesítését, valamint a fás szárú növény megeredését a jegyző a helyszínen ellenőrzi, amely ellenőrzésre – tipikusan önkormányzati tulajdonban álló ingatlanok esetén – az ingatlan zöldfelületi kezelőjét is meg kell hívni. A XXI. Kerület Csepeli Önkormányzat esetén ez a kezelő a Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Zrt., a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek vonatkozásában a Budapesti Közűvek Nonprofit Zrt. FŐKERT divíziója, de például magántulajdonban álló területeknél általában nincs külön zöldterületi kezelő.

A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése (a közterületekre vonatkoztatva) kimondja, hogy a pótlás céljából történő telepítést meg kell ismételni, ha a telepítést követő vegetációs időszak kezdetén a fás szárú növény nem ered meg. Azonban a Korm. rendelet nem rendelkezik arról, hogy hány alkalommal kell megismételni ilyenkor a telepítést az adott területen, így látszólag erre vonatkozóan többféle értelmezés is felmerülhet.

Mivel azonban a megeredés hiányában újra és újra ismételt telepítés – az „argumentum ad absurdum” logikai következtetés alapján – egy idő után teljesen abszurd helyzethez vezetne, kiüresítve a rendelet pótlási szabályainak rendeltetését, továbbá a hatóságnak és az ügyfélnek is kimagaslóan aránytalan terhet okozna, az a jogértelmezés követendő – és ezt rögzíti az új rendelet is – hogy a megismétlés csak egyszer kötelező. Ezt követően ha a megeredés újra elmarad, a Korm. rendelet szabályozási logikáját követve, másik kijelölhető ingatlan hiányában a pótlás pénzbeli kompenzációjának szabályai érvényesülnek.

A 9. §-hoz

A rendelkezés szerint amennyiben a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján a kivágott fás szárú növény pótlása nem vagy nem teljes mértékben írható elő megfelelő ingatlan kijelölésével, vagy amennyiben a használó a kivágott fás szárú növény pótlását nem vagy nem teljes mértékben teljesítette megfelelően (a megeredés első alkalommal történő elmaradását ide nem értve), a jegyző a használót a pótlási kötelezettség, illetve annak fennmaradt mértéke pénzbeli megváltására kötelezi.

A fentieknek megfelelően tehát a pénzbeli megváltás alapvetően restoratív, kompenzációs funkcióval bír. A rendelkezés a pénzbeli megváltások összege kapcsán lényegében a korábbi szabályokat veszi át, kisebb módosítással.

A fák pótlása esetén a korábbi bonyolult szabályozás egyszerűsítésre kerül, de annak lényegi tartalmát megtartva akként rendelkezik az új jogszabály, hogy a pénzbeli megváltás összege a kivágott fa törzsmérője szerint számított pótlási kötelezettség esetén – minden meghaladott – 4 cm-enként, a kivágott fa darabszáma szerint számított pótlási kötelezettség esetén pedig darabonként az eddigi 50.000 Ft + ÁFA helyett – közhatalmi bevételként – az azzal egyenértékű 63.500 Ft mértékű. Ezt az összeget jogellenes kivágás, illetve a különös méltánylást érdemlő körülményekre tekintettel adott kedvezmény esetén még arányosítani kell.

Hangsúlyozni szükséges, hogy bár a pótlás kompenzációjáról a hatóság határozatot hoz, és közhatalmi, hatósági jogkörben jár el, azonban a kompenzáció alapvetően nem egy hagyományos értelemben vett hatósági díj, hanem – mint elnevezéséből is következik – megváltási funkcióval bír. A kompenzáció a későbbiekben a Zöldfelület Fejlesztési Keret alapján megvalósításra kerülő faültetések, zöldfelületi fejlesztések, illetve növénygondozás, valamint az ezek érdekében szükséges árubeszerzések és szolgáltatás-megrendelések céljából kerül felhasználásra, így mértéke is a fenti beszerzések általános pénzügyi forrásigényéhez igazodik, és ezért az eddigi ÁFA-tartalom beépül a megváltás nettó összegébe. Ennek alapja a NAV és a Kúria megváltozott gyakorlata is, mely szerint a közhatalmi jogkörben kiszabott díjak esetén az ÁFA önmagában nem értelmezhető.

A kivágott cserjék pénzbeli megváltásának összege is alapvetően az eddigi m2 alapú szabályozást követi, azonban az eddigi rendelet minden esetben közepes méretű cserjékkel számolt a kompenzáció értékének megállapításakor, 49.000 Ft + ÁFA összeget alapul véve, míg az új rendelet differenciál kis, közepes és nagy növekedésű cserjék kapcsán, megtartva az átlagértéket egy, a korábbi összeghez hasonló összegnél (közhatalmi bevételként 63.500 Ft), de széthúzva a szélső értékeket a kis és a nagy növekedésű cserjéknél 31.750 Ft és 95.250 Ft összegekre. Fenti összegeket is arányosítani kell továbbá a jogellenes kivágás, illetve a különös méltánylást érdemlő körülményekre tekintettel adott kedvezmény esetén.

Fontos változás, hogy a korábbi rendelethez képest a az új rendelet már tartalmazza a kompenzáció befizetésének határidejét is (a döntés véglegessé válásától számított 15 nap), továbbá a befizetés módját is (banki átutalás vagy postai készpénzáttutalási megbízás).

Az új rendelet már nem teszi lehetővé továbbá a pénzbeli kompenzációnak az ügyfél kifejezett kérelmére történő megállapítását, mivel ez a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelettel lényegében ellentétes. A Korm. rendelet ugyanis a kompenzáció kapcsán kifejezetten azt rögzíti, hogy a jegyző a használat a települési önkormányzat által rendeletben meghatározott kompenzációs intézkedés megtételére „kötelezi”, amennyiben megfelelő ingatlan a pótlásra nem jelölhető ki.

Problémás volt az eddigi szabályozás amiatt is, mert a használó a pótlási kötelezést előíró hatósági döntés közlését és jogerőre emelkedését (véglegessé válását) követően, de még annak teljesítési határideje előtt is kérhette kompenzációt, és mindezek alapján a hatóság és az ügyfél - lényegében utólag - egy (hatósági döntésnek minősülő) hatósági szerződést, megállapodást köthetett. A fenti kétszeres döntéshozatalnak azonban az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényből következően nincs meg a megfelelő törvényi alapja.

A 10. §-hoz

A rendelkezés – az eddigi szabályozással lényegében megegyező módon – arról rendelkezik, hogy a pénzbeli megváltásból befolyt összegeket az ún. Zöldfelület-fejlesztési Keretben kell kezelni, és ezeket az összegeket az Önkormányzat tulajdonában álló közterületeken vagy más közhasználatú területeken megvalósuló zöldfelület-fejlesztési feladatokra lehet csak felhasználni. Ez a rendelkezés biztosítja, hogy a fenti összegek kifejezetten kerületi környezetvédelmi célokra, azon belül is a zöldfelületek megóvására, fejlesztésére legyenek felhasználva. Az új szabályozással mindezt növeli a magáningatlanokon történő kivágások pótlása kapcsán felmerült pénzbeli megváltások összege is, így a kerület és a lakosság az eddiginél nagyobb mértékben lesz képes hozzájárulni a fenti célok eléréséhez. A szabályozás továbbá ennek keretében kiegészül a zöldfelület-gondozással mint felhasználási céllal.

A 11. §-hoz

Hatálybaléptető rendelkezés. A rendelet kihirdetésétől a hatálybalépéséig elteltő közel egy hónapos időtartam mind a hatóságnak, mind a címzetteknek megfelelő felkészülési időt enged.

A 12. §-hoz

Alkalmazási szabályokat megállapító rendelkezések, amelyek keretében a rendelet többek között kimondja, hogy rendelkezéseit alapvetően csak a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

A rendeletben meghatározott díjak kapcsán figyelembe kell venni továbbá a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvényt, amelynek 147. §-a értelmében 2022. június 30. napjáig (illetve ennek esetleges meghosszabbítása esetén akár tovább is) a helyi önkormányzat által nyújtott szolgáltatásért, végzett tevékenységért megállapított díj, az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás keretében felmerülő díj, illetve egyéb díjfizetési kötelezettség mértéke főszabály szerint nem lehet magasabb, mint ugyanazon díj 2020. december 18-án hatályos és alkalmazandó mértéke, továbbá a helyi önkormányzat 2020. december 19-től már megállapított új díjat nem vezethet be,

2022. június 30. napjáig új díjat nem állapíthat meg, meglévő díjat új kötelezetti körre nem terjeszthet ki. Fentiekre tekintettel a díjak esetleges változásának kérdéskörét átmeneti rendelkezésként, alkalmazási szabállyal lehet megfelelően szabályozni.

A 13. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezés.